

Список використаних джерел:

1. Бесте А. Законодавство і стратегії Європейського Союзу із захисту ґрунтів. 2022 р. URL: https://apd-ukraine.de/images/2023/BVVG/Bodenschutz_Rechtsetzung/Bodenschutz_Rechtsetzung_EU_ua.pdf
2. Бондар О.Г., Переверзева А.В., Волков В.П. *Європейські практики охорони ґрунтів: досвід для України. Агросвіт*. 2020. №17-18. С. 10-16.
3. Ігнатенко О. Політика ЄС з підтримки якості ґрунтів. *Інформаційний центр «Зелене досє»*. URL: <https://www.dossier.org.ua/news/politika-ies-z-pidtrimki-yakosti-gruntiv/>
4. Soil Atlas of Europe. URL: https://esdac.jrc.ec.europa.eu/Projects/Soil_Atlas/Download/40-79.pdf

Abstract: The study examines the essence of the problem of soil conservation, in particular in the countries of the European Union, which has been considered since 1972, when the European Charter on Soils and other international agreements were approved. In the XXI century the "Thematic Strategy on Soil Protection" was published, which became the basis for the development of the Framework Directive on Soil Protection, the draft law in Brussels and the Soil Protection Strategy (2021) were discussed. Modern European legislative initiatives include various measures aimed at preserving and restoring soil health for future generations.

Key words: soils, European Union, legal regulation, protection, legal acts, Charter, innovative strategies.

УДК 333.322.1

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-57

РОЛЬ УРЯДІВ КРАЇН ЄС В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Ключник А. В., д-р екон. наук, професор,
e-mail: klyuchnikav@mnaeu.edu.ua

Романишина А.В., здобувач вищої освіти
e-mail: romanishka72@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет

Анатоція. Встановлено особливість земельних ресурсів у природному вимірі та суспільному виробництві. Визначено підходи урядів держави країн ЄС до регулювання земельної політики. Розкрито сучасні тенденції цифровізації у формуванні потоку інформації через електронні засоби.

Ключові слова: земельні ресурси, управління, країни Європейського Союзу, урядова політика

Найважливішою особливістю земельних ресурсів є їх відмінність від іншої ресурсної бази виробництва, за рахунок того, що земля є унікальним витвором природи, а не результатом людської праці, її не можна оновити знову на відміну від таких об'єктів, як житлові чи виробничі приміщення або транспортні системи. До родючості ґрунтів можна відноситися, як до відносно відновлювальних, проте більшість просторових характеристик землі, у випадку

їх втрати, неможливо відновити, тому земельні ділянки можна вважати не відтворюваними ресурсами [1].

Організувати ефективне використання земель є досить складним. В першу чергу, за рахунок ієрархічності влади країни. Структура більшості урядів країн ЄС включає голову держави або прем'єр-міністра, ряд міністерств, представників управління на місцевому рівні, галузеві відомства тощо. В кінцевому рахунку, у будь-якій країні земельна політика розробляється від найвищого політичного органу країни, оскільки це пов'язано з соціальною, економічною і правовою сферами, в той час як зацікавленість у формуванні і реалізації земельної політики можуть мати кілька міністерств та відомств. Проте ні в одній країні Європейської Спільноти немає окремого міністерства, яке повністю відповідало б за всі питання пов'язані правові, фінансові і екологічні питання щодо управління земельними ресурсами і, як наслідок, процес прийняття рішень балансує між Міністерствами фінансів, юстиції, сільського господарства, а також міського розвитку, довкілля та інших відомств, які і формують земельну політику [2].

Деякі питання, такі як право власності іноземців на землю, обговорюються на найвищих політичних ешелонах влади, проте більшість питань вирішуються на рівні окремого міністерства без консультацій з іншими зацікавленими відомствами. У деяких країнах це призвело до неузгоджених законів і суперечливих указів, наприклад, не врахування різниці між міськими та сільськими землями, коли законодавчо-нормативні акти призначені лише для вирішення сільських проблем, були застосовані до міських територій. У багатьох країнах права власності регулюються централізовано, а права використання визначаються на місцевому рівні. Як наслідок, досить часто покупцеві землі необхідно робити ряд зайвих запитів для з'ясування суті того, що є предметом угоди [2].

Права власності, права користування та обмеження, податкові зобов'язання, екологічні чинники (такі як площа можливого забруднення ґрунту, загроза затоплення тощо.) – є вагомими факторами впливу на вартість і придатність об'єкта нерухомості для потреб будь-якого потенційного покупця. У деяких країнах ЄС інформація у реєстрі земель і у внутрішніх кадастрах мають тісний зв'язок, але взаємини між ними та іншими відомствами є не достатньо налагодженими, що ускладнює збір та аналіз всієї необхідної інформації. В зазначеному контексті «тісний взаємозв'язок» означає, що інформація передається горизонтально (між усіма міністерствами, неурядовими організаціями і громадськими представництвами), а також вертикально в межах будь-якого відомства відповідно до інстанції і у зворотному напрямку, включаючи міністрів і парламент.

Кожне відомство або міністерство відповідно до напрямку діяльності передає інформацію в усі інші органи та, де можливо, використовує загальний набір даних, наприклад, між кадастром і системою земельної книги. Це може забезпечити більшу ефективність, наприклад, коли орган реєстрації землі збирає податки за передачу прав на землю і автоматично направляє їх у податкову інспекцію, або коли інформація, представлена громадянином в

одному установі, використовується іншим відомством без необхідності повторно подавати цю інформацію [2].

Отже, налагоджений відповідним чином зв'язок від вищих щабель влади до місцевого рівня і навпаки впливає на процес формування земельної політики, сприяючи можливості всім урядовим структурам брати участь у цьому процесі. Однак занадто широке коло зацікавлених сторін в процесі розробки та реалізації рішень у сфері земельної політики може стати перевантаженим і контрпродуктивним, ускладнюючи, наприклад, прийняття парламентом нових законів. Тем не менш, сучасні тенденції цифровізації сприяють формуванню більш відкритого потоку інформації через електронні засоби та надання послуг типу «24/7», як, наприклад, деякі служби в Швеції. В цій країні національне землевпорядкування знаходиться у веденні Міністерства навколишнього середовища, на місцях питання регулюється регіональними офісами, а також підрозділами в деяких великих муніципальних утвореннях, які фіксують інформацію про землі, необхідні для кадастрового обліку та реєстрації прав [3].

Таким чином, уряди впливають на управління земельними ресурсами, враховуючи загальну політику країни та рівень фінансової підтримки. Зазвичай початковий етап розробки і впровадження земельної політики потребує значної підтримки, наприклад, за допомогою коштів, наданих міжнародними організаціями розвитку, такими як Міжнародний банк реконструкції та розвитку, або інших фінансових джерел в Європейському Союзі. В подальшому стабільна діяльність і збереження системи можуть фінансуватися за рахунок доходів, отриманих відповідними відомствами.

У земельних питаннях уряди країн відповідним відомствам встановлюють цілі з чітко визначеними показниками роботи, такими як час і витрати на обробку операцій або кількість скарг, які подані у зв'язку з рішеннями, прийнятими щодо розрахункової вартості землі. Зазвичай робота кожного відомства у сфері управління земельними ресурсами контролюється на регулярній основі як ззовні, так і всередині, наприклад, перевірка кожні п'ять років, як це робиться у Великобританії.

Також досвід країн ЄС показує, що найефективнішими фінансово-кредитними інструментами є такі засоби як земельні банки, система земельної іпотеки, програми пільгового кредитування, земельні та екологічні податки, штрафи, оренда, нормативна оцінка земель тощо [4].

Підсумовуючи, у питаннях контролю доречним є еталонне порівняння: «постійний систематичний процес пошуку та впровадження оптимальних практичних рішень на основі міжнародного досвіду», здійснюваний таким чином, щоб усі підрозділи організації розуміли його та досягали свого повного потенціалу. Процес еталонного порівняння дозволяє порівнювати дії з тим, що очікується на паневропейських і глобальних земельних ринках.

Список використаних джерел:

1. Третяк А.М., Третяк В.М., Курильців Р.М., Прядка Т.М., Третяк Н.А. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 227 с.
2. Land administration in the unese region. Development trends and main principles. Economic commission for Europe. Geneva, 2005. 112 p.
3. Іванишин В.А., Кривоберець В.В., Лашук О.С. Вплив реформації на вирішення земельних питань і питань самоврядування у Швеції та інших скандинавських країнах (науковий огляд). Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток. 2018. № 2(6). С. 74-98.
4. Скиба М.В. Управління земельними ресурсами: досвід країн Європейського Союзу. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. №3. Том 31(70). С. 93-101.

Abstract. The peculiarity of land resources in the natural dimension and social production has been established. The approaches of the state governments of the EU countries to the regulation of land policy have been determined. The modern trends of digitization in the formation of the flow of information through electronic means are revealed.

Key words: land resources, management, countries of the European Union, government policy.

УДК 314.15:338.43(1-22)(477)

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-58

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНИ: ВПЛИВ НА ПОТЕНЦІАЛ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Коваль Н. В., канд. екон. наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: nadiia.koval@btsau.edu.ua

Анотація. Проаналізовано особливості, причини та наслідки міграційних процесів в сільській місцевості до повномасштабного вторгнення. Узагальнено виклики та ризики, які створюють сучасні міграційні процеси в Україні. Зроблено висновок про необхідність зосередження зусиль на розробці національної стратегії управління міграційними потоками з метою забезпечення економіки, в тому числі аграрної галузі, кваліфікованою робочою силою для повоєнного відновлення та розвитку.

Ключові слова: міграція сільського населення, трудова міграція, внутрішньо переміщені особи, біженці, міграційні втрати, трудові ресурси.

Повоєнну відбудову аграрного сектора економіки України безумовно суттєво ускладнять значні втрати людського капіталу, оскільки він є найважливішим чинником економічного зростання. Для розробки стратегії відновлення потенціалу трудових ресурсів необхідно проаналізувати особливості та причини міграційних процесів в сільській місцевості.